

Metodické usmernenie k vypracovaniu štatútu vnútorného auditu

**podľa zákona č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite a o zmene
a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov**

MF/020133/2019-1411

1. Úvod

Ministerstvo financií Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo financií“) vydáva, podľa § 3 písm. b) zákona č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 357/2015 Z. z.“), Metodické usmernenie k vypracovaniu štatútu vnútorného auditu podľa zákona č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „metodické usmernenie“), s cieľom zabezpečiť jednotnú aplikáciu ustanovení zákona č. 357/2015 Z. z.

Metodické usmernenie vychádza zo zákona č. 357/2015 Z. z., medzinárodne uznávaných audítorských štandardov najmä z Medzinárodných štandardov pre profesionálnu prax interného auditu vydaných Inštitútom interných audítorov (ďalej len „štandardy IIA“) a Etického kódexu pre výkon vnútorného auditu (ďalej len „etický kódex“) vydaného ministerstvom financií.

Metodické usmernenie je záväzná pre správcov kapitoly štátneho rozpočtu (ďalej len „správca kapitoly“), ktorí majú podľa § 16 ods. 1 zákona č. 357/2015 Z. z. povinne zriadený útvar vnútorného auditu.

2. Štatút vnútorného auditu

Štatút vnútorného auditu (ďalej len „štatút“) predstavuje oficiálny dokument správcu kapitoly, pričom môže byť vydaný formou samostatného dokumentu alebo formou interného riadiaceho aktu, ktorý je pre zamestnancov správcu kapitoly záväzný.

Útvar vnútorného auditu je povinný podľa § 16 ods. 6 zákona č. 357/2015 Z. z. vypracovať a predložiť štatút na schválenie štatutárnemu orgánu správcu kapitoly, pričom v štatúte je potrebné určiť najmä postavenie, ciele a činnosti útvaru vnútorného auditu. Zo štatútu musí byť zrejmý deň nadobudnutia jeho účinnosti a musí obsahovať podpis štatutárneho orgánu správcu kapitoly. V Čl. 1 až Čl. 3 tohto ustanovenia je uvedený minimálny rozsah skutočností, ktoré majú byť upravené, resp. rozpracované v štatúte. Každý správca kapitoly si štatút prispôsobí na vlastné podmienky pri dodržaní zásad vyplývajúcich zo zákona č. 357/2015 Z. z. a tohto metodického usmernenia.

Útvar vnútorného auditu by mal pravidelne, spravidla raz za tri roky, štatút preskúmať, v prípade potreby prehodnotiť a vykonať v ňom zmeny. V štatúte sa upraví spôsob vykonania jeho zmeny a doplnenia. Zmeny v štatúte schvaľuje štatutárny orgán správcu kapitoly.

Čl. 1

Definícia a ciele vnútorného auditu

1. Vnútorný audit je súhrn nezávislých, objektívnych, overovacích, hodnotiacich, uisťovacích a konzultačných činností zameraných na zdokonaľovanie riadiacich a kontrolných procesov so zohľadnením medzinárodne uznávaných audítorských štandardov, najmä štandardov IIA.
2. Cieľom činnosti útvaru vnútorného auditu je poskytovať nezávislé, objektívne a profesionálne uistenie štatutárnemu orgánu správcu kapitoly o hospodárnom, efektívnom, účinnom a účelnom plnení úloh správcu kapitoly a poskytovať mu pridanú hodnotu spočívajúcu v identifikovaní príležitostí na zdokonaľovanie riadiacich a kontrolných procesov a v rozvíjaní finančného riadenia podľa § 5 zákona č. 357/2015 Z. z. Uvedené sa primerane uplatňuje aj vo vzťahu k štatutárnym orgánom právnických osôb spadajúcim do pôsobnosti výkonu vnútorného auditu.
3. Cieľom vnútorného auditu je podľa § 10 ods. 2 a § 16 ods. 5 zákona č. 357/2015 Z. z. najmä napomáhať k plneniu cieľov, úloh a zámerov správcu kapitoly a prinášať systematický prístup k zlepšovaniu efektívnosti finančného riadenia, pričom vnútorným auditom sa najmä
 - a) overuje a hodnotí systém riadenia rizík, identifikovanie, hodnotenie a monitorovanie možných rizík súvisiacich s finančným riadením a inými činnosťami,
 - b) overuje a hodnotí dodržiavanie osobitných predpisov, uzatvorených zmlúv, rozhodnutí vydaných na základe osobitných predpisov, vnútorných predpisov pri finančnom riadení a iných činnostiach,
 - c) overuje a hodnotí hospodárnosť, efektívnosť, účinnosť a účelnosť pri hospodárení s verejnými financiami,
 - d) overuje a hodnotí splnenie podmienok na poskytnutie verejných financií a dodržiavanie podmienok ich použitia,
 - e) overuje správnosť a preukázateľnosť vykonávania finančnej operácie alebo jej časti,
 - f) overuje a hodnotí spoľahlivosť výkazníctva a dostupnosť, správnosť a úplnosť informácií o finančných operáciách alebo ich častiach,
 - g) overuje a hodnotí úroveň ochrany majetku, úroveň ochrany informácií a úroveň predchádzania podvodom, nezrovnalostiam a korupcii,
 - h) overuje a hodnotí bezpečnosť, funkčnosť informačných systémov, primeranosť a úplnosť informácií, ktoré informačný systém obsahuje,
 - i) overuje splnenie prijatých opatrení k nedostatkom zisteným vnútorným auditom,
 - j) odporúča zlepšenie riadenia rizík a finančného riadenia na minimalizáciu rizík,
 - k) overujú a hodnotia ďalšie skutočnosti súvisiace s finančnou operáciou alebo jej časťou a finančným riadením,
 - l) overuje dodržiavanie ustanovení zákona č. 357/2015 Z. z. súvisiacich s výkonom finančnej kontroly a všeobecne záväzných predpisov vydaných na vykonávanie finančnej kontroly.

Čl. 2

Postavenie útvaru vnútorného auditu

1. Postavenie útvaru vnútorného auditu upravuje § 16 zákona č. 357/2015 Z. z.
2. Útvar vnútorného auditu je priamo podriadený štatutárnemu orgánu správcu kapitoly, je funkčne a organizačne oddelený a nezávislý od ostatných organizačných útvarov správcu kapitoly a od výkonu finančnej kontroly a vládneho auditu.
3. Správca kapitoly vytvorí útvaru vnútorného auditu adekvátne podmienky, ktoré mu umožnia riadny a efektívny výkon činností, najmä vo vzťahu k napĺňaniu poslania vnútorného auditu, ktorým je poskytovanie objektívnych uisťovacích služieb založených na vyhodnocovaní rizík, poskytovaní poradenstva a prinášaní porozumenia podstate vecí.
4. Útvar vnútorného auditu má prístup k štatutárnemu orgánu správcu kapitoly, resp. k osobám, ktoré sú poverené na jeho zastupovanie, za účelom zabezpečenia primeranej komunikácie medzi štatutárnym orgánom správcu kapitoly, resp. osobami, ktoré sú poverené na jeho zastupovanie, a útvarom vnútorného auditu, vrátane informovania o výsledkoch vnútorného auditu. Výsledky a správy z vykonaných vnútorných auditov nesmú byť nijakým spôsobom ovplyvňované a upravované štatutárnym orgánom správcu kapitoly, resp. osobami, ktoré sú poverené na jeho zastupovanie alebo inými zamestnancami správcu kapitoly a osôb spadajúcich do pôsobnosti výkonu vnútorného auditu.
5. Zamestnanci správcu kapitoly a osoby spadajúce do pôsobnosti výkonu vnútorného auditu nie sú oprávnení zasahovať akýmkoľvek spôsobom do činnosti vnútorného auditu.
6. Audítor nesmie mať obavu z informovania štatutárneho orgánu správcu kapitoly, resp. iných relevantných osôb, o skutočnostiach, ktoré počas výkonu vnútorného auditu zistil, a to ani v prípade, ak takéto skutočnosti, výsledky, alebo závery by boli pre povinnú osobu nepriaznivé. Uvedené primerane platí aj o uvádzaní zistení v správe alebo čiastkovej správe z vnútorného auditu.
7. Vnútny audit možno vykonávať len pod vedením vnútorného audítora, pričom vnútny audit vykonávajú minimálne dvaja zamestnanci správcu kapitoly na základe písomného poverenia na vykonanie vnútorného auditu vydaného štatutárnym orgánom správcu kapitoly.
8. Vnútny audítora vymenováva a odvoláva štatutárny orgán správcu kapitoly v súlade so zákonom č. 357/2015 Z. z.
9. Vnútny audítor a zamestnanec správcu kapitoly vykonávajúci vnútny audit (ďalej spolu aj „audítor“) musí byť pri výkone vnútorného auditu objektívny a jeho činnosť musí byť nezávislá od skutočností, ktoré sa týkajú vnútorného auditu, resp. ktoré sú vnútnym auditom overované. Zároveň je audítor povinný pri výkone vnútorného auditu a súvisiacich činnostiach zdržať sa konania, ktoré vedie alebo by mohlo viesť k jeho predpojatosti, a ktoré vedie alebo by mohlo viesť ku konfliktu záujmov.
10. Audítora nemožno poverovať činnosťami, ktoré nesúvisia s vykonávaním vnútorného auditu alebo sú v rozpore s jeho nezávislosťou a je potrebné vylúčiť akékoľvek zásahy smerujúce k ovplyvňovaniu audítora.
11. Audítor nesmie mať žiadne riadiace, výkonné právomoci, oprávnenia, funkcie, okrem činností súvisiacich s výkonom vnútorného auditu tak, aby mohol nezávisle posúdiť všetky procesy a činnosti správcu kapitoly.

12. Vedúci útvaru vnútorného auditu/audítor písomne potvrdzuje štatutárnemu orgánu správcu kapitoly minimálne raz ročne, že nebola narušená nezávislosť a nedošlo k ovplyvňovaniu zamestnancov a prizvaných osôb pri výkone vnútorných auditov.
13. Audítor môže poskytovať konzultačné služby len do takej miery, ktorá nezakladá konflikt záujmov.
14. Audítor má prístup ku všetkým relevantným informáciám, systémom, dokladom a aktivitám správcu kapitoly a osôb spadajúcich do pôsobnosti výkonu vnútorného auditu; uvedeným nie je dotknutá ochrana utajovaných skutočností a s tým súvisiace práva a povinnosti podľa osobitného predpisu¹.
15. Audítor je oprávnený vyžadovať náležitú súčinnosť vrátane informácie o plánovaných a/alebo vykonaných externých kontrolách a auditoch od zamestnancov správcu kapitoly a osôb spadajúcich do pôsobnosti výkonu vnútorného auditu za účelom zabezpečenia adekvátneho plánovania a riadneho výkonu vnútorného auditu.
16. Zamestnanci správcu kapitoly a osoby spadajúce do pôsobnosti výkonu vnútorného auditu sú zodpovední za to, že nimi poskytnuté informácie sú presné, včasné, kompletne a spoľahlivé.

Čl. 3

Činnosť útvaru vnútorného auditu

1. Útvar vnútorného auditu vykonáva vnútorný audit v
 - a) organizačných útvaroch správcu kapitoly,
 - b) právnickej osobe v jeho zriaďovateľskej pôsobnosti alebo zakladateľskej pôsobnosti, alebo v právnickej osobe, v ktorej vykonáva akcionárske práva alebo práva vyplývajúce z vlastníctva majetkových podielov, alebo ktorú spravuje,
 - c) právnickej osobe, prostredníctvom ktorej sa poskytujú verejné financie z jeho rozpočtu, prostredníctvom ktorej sa poskytujú verejné financie, za ktoré zodpovedá orgán verejnej správy, alebo prostredníctvom ktorej sa poskytujú verejné financie v súlade s osobitným predpisom²,
 - d) inej osobe, ktorej boli poskytnuté verejné financie orgánom verejnej správy z jeho rozpočtu, ktorej boli poskytnuté verejné financie, za ktoré zodpovedá orgán verejnej správy, ktorej boli poskytnuté verejné financie v súlade s osobitným predpisom¹) alebo ktorej boli poskytnuté verejné financie právnickou osobou podľa písmena b) alebo písmena c).
2. Audítor je v súvislosti s výkonom vnútorného auditu oprávnený najmä
 - a) vstupovať v nevyhnutnom rozsahu do objektu, zariadenia, prevádzky, dopravného prostriedku alebo na pozemok povinnej osoby podľa ods. 1,
 - b) vyžadovať ústne alebo písomné vyjadrenia zamestnancov povinnej osoby,

¹ Zákon č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

² Čl. 4 a 23 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1299/2013 zo 17. decembra 2013 o osobitných ustanoveniach na podporu cieľa Európska územná spolupráca z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (Ú. v. EÚ L 347, 20. 12. 2013), čl. 83 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1306/2013 zo 17. decembra 2013 o financovaní, riadení a monitorovaní spoločnej poľnohospodárskej politiky a ktorým sa zrušujú nariadenia Rady (EHS) č. 352/78, (ES) č. 165/94, (ES) č. 2799/98, (ES) č. 814/2000, (ES) č. 1290/2005 a (ES) č. 485/2008 (Ú. v. EÚ L 347, 20. 12. 2013)

- c) mať prístup k informáciám, dokladom alebo iným podkladom, osobám a k majetku v rozsahu potrebnom na riadny výkon práv a povinností útvaru vnútorného auditu, s prihliadnutím na skutočnosti podliehajúce utajeniu podľa osobitného predpisu¹,
 - d) vyžadovať a odoberať v určenej lehote originály alebo úradne osvedčené kópie dokladov, písomnosti, záznamy dát na pamäťových médiách prostriedkov výpočtovej techniky, ich výpisov, výstupov, informácie, dokumenty a iné podklady a vyhotovovať si ich kópie a nakladať s nimi,
 - e) vyžadovať súčinnosť v rozsahu zákona č. 357/2015 Z. z.,
 - f) vyžadovať predloženie písomného zoznamu opatrení prijatých na nápravu nedostatkov a na odstránenie príčin ich vzniku (ďalej len „písomný zoznam prijatých opatrení“) v určenej lehote; vyžadovať prepracovanie písomného zoznamu prijatých opatrení a predloženie prepracovaného písomného zoznamu prijatých opatrení v určenej lehote, ak odôvodnene predpokladá vzhľadom na závažnosť nedostatkov, že prijaté opatrenia nie sú účinné,
 - g) vyžadovať splnenie prijatých opatrení v určenej lehote,
 - h) vyžadovať predloženie dokumentácie preukazujúcej splnenie prijatých opatrení,
 - i) overiť splnenie prijatých opatrení.
3. Audítor je povinný najmä
- a) postupovať nestranne, objektívne, nezaujato a vyhýbať sa konfliktu záujmov,
 - b) zdržať sa konania, ktoré vedie alebo by mohlo viesť k jeho predpojatosti; ak sú mu známe skutočnosti zakladajúce pochybnosti o jeho predpojatosti vo vzťahu k vykonávanému vnútornému auditu, je povinný tieto skutočnosti písomne oznámiť štatutárnemu orgánu správcu kapitoly,
 - c) vykonať kvalifikovaný, nezávislý, profesionálny a efektívny vnútorný audit v súlade s platnými právnymi predpismi a štatútom a so zohľadnením štandardov IIA,
 - d) neohroziť práva a právom chránené záujmy správcu kapitoly a osôb spadajúcich do pôsobnosti výkonu vnútorného auditu,
 - e) poskytovať iba také služby, na ktoré má potrebné odborné vedomosti, zručnosti a schopnosti; pokiaľ audítor nemá dostatočné znalosti pre výkon vnútorného auditu v niektorej oblasti, môže si na účasť na vnútornom audite prizvať odborníka pre danú oblasť (napr. pre oblasť informačných technológií)³,
 - f) vypracovať na základe objektívneho hodnotenia rizík s prihliadnutím na výsledky iných kontrol a auditov a so zohľadnením návrhov a odporúčaní štatutárneho orgánu správcu kapitoly strednodobý plán vnútorného auditu (ďalej len „strednodobý plán“) a ročný plán vnútorného auditu (ďalej len „ročný plán“); v odôvodnených prípadoch (napr. pri podozrení na výskyt nepredvídaných rizík) môže audítor na základe rozhodnutia štatutárneho orgánu správcu kapitoly alebo s jeho súhlasom vykonať vnútorný audit, ktorý nebol uvedený v ročnom pláne,
 - g) zaslať schválený strednodobý plán a ročný plán ministerstvu financií a Najvyššiemu kontrolnému úradu Slovenskej republiky najneskôr do 31. januára príslušného roka a ich zmeny do desiatich pracovných dní odo dňa ich schválenia,
 - h) vypracovať program vnútorného auditu pre každý vnútorný audit,

³ § 24 zákona č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

- i) vopred oznámiť termín začatia a cieľ výkonu vnútorného auditu; ak by oznámením o výkone vnútorného auditu mohlo dôjsť k zmareniu cieľa vnútorného auditu alebo ak hrozí, že doklady alebo iné podklady budú znehodnotené, zničené alebo pozmenené, je povinný oznámenie urobiť najneskôr pri vstupe k osobám uvedeným v ods. 1,
- j) potvrdiť povinnej osobe odobratie poskytnutých originálov alebo úradne osvedčených kópií dokladov, písomností, záznamov dát na pamäťových médiách prostriedkov výpočtovej techniky, ich výpisov, výstupov, vyjadrení, informácií, dokumentov a iných podkladov súvisiacich s vnútorným auditom a zabezpečiť ich riadnu ochranu pred stratou, zničením, poškodením a zneužitím; tieto veci vráti bezodkladne, ak nie sú potrebné na konanie podľa Trestného poriadku alebo na iné konanie podľa osobitných predpisov⁴,
- k) doručiť návrh správy alebo návrh čiastkovej správy povinnej osobe na oboznámenie,
- l) zaslať správu alebo čiastkovú správu, resp. záznam, povinnej osobe,
- m) predložiť po vykonaní vnútorného auditu správu alebo čiastkovú správu z vykonaného vnútorného auditu, resp. záznam, štatutárnemu orgánu správcu kapitoly v súlade s § 17 ods. 8 zákona č. 357/2015 Z. z.,
- n) zabezpečiť zhromažďovanie, vedenie a uchovávanie príslušnej pracovnej dokumentácie ku každému vnútornému auditu a dokumentácie preukazujúcej prípravu, tvorbu a zmenu strednodobého plánu a ročného plánu,
- o) vypracovať a zaslať ročnú správu o vykonaných vnútorných auditoch za predchádzajúci rok schválenú štatutárnym orgánom správcu kapitoly do konca februára príslušného roka ministerstvu financií a Výboru pre vnútorný audit a vládny audit,
- p) zachovávať mlčanlivosť o skutočnostiach, o ktorých sa dozvedel pri výkone vnútorného auditu; táto povinnosť trvá aj po skončení pracovného pomeru alebo obdobného pracovnoprávneho vzťahu⁵; od povinnosti mlčanlivosti môže oslobodiť audítora štatutárny orgán správcu kapitoly,
- q) priebežne získavať, obnovovať, udržiavať a prehľbovať si teoretické vedomosti a odborné schopnosti za účelom napĺňania poslania vnútorného auditu,
- r) vymenovaný vnútorný audítor je povinný absolvovať najmenej 20 hodín odborného vzdelávania, ktoré zabezpečuje ministerstvo financií, prípadne absolvovať iné formy vzdelávania, pričom odborné vzdelávanie zabezpečované ministerstvom financií musí absolvovať v rozsahu najmenej 10 hodín⁶.

4. Audítor nesmie najmä

- a) hodnotiť procesy, za ktoré bol v priebehu auditovaného obdobia zodpovedný alebo sa podieľal na ich rozvoji či zavádzaní,
- b) nastavovať vnútorný kontrolný systém,

⁴ Napríklad Civilný sporový poriadok v znení zákona č. 87/2017 Z. z., Civilný mimo sporový poriadok, Správny súdny poriadok v znení zákona č. 88/2017 Z. z., zákon č. 71/1967 Zb. v znení neskorších predpisov, zákon Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 171/1993 Z. z. v znení neskorších predpisov, zákon č. 136/2001 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov, zákon č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov.

⁵ § 27 zákona č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

⁶ Štatút výboru pre vnútorný audit a vládny audit, Príloha č. 1 Metodika posudzovania odborného vzdelávania vnútorných audítorov a vládnych audítorov Čl.3 Kritéria splnenia odborného vzdelávania.

- c) zavádzať alebo sa podieľať na výkone riadiacich a kontrolných mechanizmov, okrem tých, ktoré sa týkajú činnosti útvaru vnútorného auditu,
- d) riadiť činnosť ostatných zamestnancov správcu kapitoly, ktorí nie sú zamestnancami útvaru vnútorného auditu, okrem prípadov, kedy títo zamestnanci riadne a na základe písomného poverenia štatutárneho orgánu správcu kapitoly vykonávajú vnútorný audit.

3. Záver

Zrušuje sa Metodické usmernenie č. MF/011201/2016-1411 k vypracovaniu štatútu vnútorného auditu podľa zákona č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov uverejnené ako príspevok č. 20 vo Finančnom spravodajcovi v roku 2016.

Metodické usmernenie nadobúda platnosť a účinnosť dňa 18. decembra 2019.

Vladimír Urmanič
generálny riaditeľ
sekcie auditu a kontroly